

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

§. 1. Explicatur prima clausula Canonis, Omnis utriusque sexus Fidelis: ubi.
Quid de non baptizatis energumenis, stolidis, & similibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

stomacho mediocri, spatio minuti unius horæ, hoc est, in sexagesima parte unius horæ, & maiorem hostiam cum vini speciebus quæ solent sumi à Sacerdotibus, corrumpti spatio semiquadrantis horæ, vel certè quadrantis. Hæc ex Delugo. Ex qua doctrina colligere aliquis duo possit. Alterum id quod dixi argoro post mediam horam sacrum orbem evomente, fuisse valde per accidens: alterum provocari vomitum etiam ante transactam horam, sine irreverentia posse. Sed certè hæc non sunt facile colligenda, tum quia non est certum, Hostiam laicalem vel maiorem digeri eo temporis spatio, quo dictum est: tum quia, vis concoctrix cum à stomachi calore, & robore pendeat, idque in variis personis pro circumstantiarum varietate sit varium, non videntur resolutiones ei principio nixæ adeo securæ, ut sine peritiorè disquisitione vel excipi, vel in praxim deduci debeant.

5. Dixi iterum (regulariter) quia in casu veneni licet evomere etiam statim à Communione. Quando enim moveretur quis, quod species à se sumptæ venenatæ fuerint, poterit statim. Et quidem tunc de iis adaptari poterit illud, quod in simili dixit S. Thomas in 3. part. q. 83. artic. 6. ad 3. *Calix vite verti in mortem non debet.* Idem propter paritatem rationis esset, si venenum fuerit immistum ablutione, vel quocumque cibo, quem quis post Communionem sumpserit.

6. Sed quid, si Fidelis jam proximè Eucharistia refectus incidat in febrim, vel similem morbum, propter repletionem v.g. dici externi, ac Medicus vomitum consulat: vel ipsemet experientia novit vomitu sibi sedari malum consuevisse? Dico, si grave sit malum, ita ut non statim à Communione evomat, iure timeatur mors, vel gravissima infirmitas; eandem esse rationem, ac de veneno: jam enim vicem veneni gerunt ij pravi humores in stomacho: casum tamen rarè evenire in facto posse censo. Regulariter ergo erit tamdiu expectandum, quamdiu iudicabitur sacras species in stomacho fuisse corruptas, ut modo dictum est n. 4.

5. V. An sit novum, vel majus peccatum illud, quod ipsa die Communionis committitur.

7. **E**O die, quo communicas, diligentius in virtutum actibus te exercere, decentius esse, quis ambigit? At nec esse novum peccatum, nec mortale saltem aggravari illud, quod eo die patrat, quo communicasti; nihi, & omnibus certum esse debet: citra enim contemptum (cum quo semper esset novum mortale) unde addi possit tam rigorola gravitas non apparet.

5. VI. An post peractam Communionem liceat eodem die ad uxorem accedere.

8. **E**X bono fine, ut ex amore prolis, vel ad evitandum incontinentiæ periculum, vel ad reddendum debitum, licere non est dubium. Quæstio igitur solum est? an sit veniale debitum petere causa solius voluptatis. Ecce veniale docet Sylvester, Angelus, Beja apud Marchinum de ord. tract. 3. p. 3. cap. 2. num. 16. Nullum esse peccatum tenet Sanchez de matrim. lib. 9. disput. 13. num. 17. & merito: quia, quævis sanum sit consilium eo die abstinere; tamen non est unde prohibeatur: dummodo non fiat statim à Communione: tunc enim magna videretur irreverentia.

9. Dices, idem Sanchez ibid. num. 8. ut nos supra cap. 2. §. 1. num. 5. in fin. citavimus, docet esse regulariter veniale accedere ad Eucharistiam post copulam exactam ob delectationem; ergo per ipsum debet esse etiam veniale accedere ex voluptate ad uxorem post accessum ad Eucharistiam: par enim irreverentia apparet utrobique, vel certè utrobique nulla. Respondet negando adesse parem rationem: nam copula habita ex delectatione solet afferre, ut ibidem diximus ex eodem Sanchez, mentis hebetudinem, magnamque distractionem, quæ voluntaria distractio in bona sententia supe-

rius allata cap. 1. §. 5. n. 13. ab eo qui communicat reverentiam fugienda est: at petacta jam Communionem ad alia negotia sponte distrahere non debemus.

CAPUT V.

De Præcepto Communionis Paschalis.

1. **A**D Sacram Eucharistiam percipiendam præcepto humano, sive divino, obligantur. Præceptum Paschale. *Omnes utriusque, de panit. & remiss. d. 1. in fine.* Quoniam ergo de singulis est sigillatim agendum, facimus à præcepto Communionis Paschalis. Fertur in cap. Omnis utriusque, de panit. & remiss. d. 1. in fine. *Omnes utriusque sexus fidelis, postquam ab eo discretio pervenerit, semel saltem in anno, communicet: nisi forte de proprii Sacerdotis consilio, aut quam rationabilem causam, ad tempus, ab huiusmodi receptione duxerit abstinendum: alioquin, & vivens, & esse ingressus arctetur, & moriens Ecclesiastica caratur.* Hæc Canon Innocentij III. in Concilio Lateranensi, si singulas ejus clausulas breviter percurramus, ea, quæ tunc pertinent, bono ordine explicabimus.

§. I. Omnis utriusque sexus Fidelis.

Vbi, quid de non Baptizatis, Eurgumenis, & similibus.

2. **R**ed (Fidelis) nam Ecclesiæ præcepta non desunt, nec Catechumenos, utpote nondum in Ecclesiam per Baptismum introductos afficiunt. Sed quos cum Delugo de Euch. disp. 16. s. 2. n. 17. potest opinari, non baptizatos, teneri sub mortali baptismum reddere aptos ad Communionem: nihil peccare dupliciter. Primum, quia respondent Baptismum. Secundò, quia capaces se Eucharistia reddere negant. Verum, alios ejusmodi secundum præceptum præceptum scio. Sic Sotus apud eundem, & merito docet præceptum; quod Christus indeterminatè determinandum pro tali, vel tali tempore ab Ecclesia. Cum igitur Ecclesia non determinet pro non baptizatis, qui ad ipsam non pertinent, remanet pro his determinatio, atque adeo nulla obligatio: quidem determinatum obligari potest nemo.

3. Iam verò ut sciamus, quia ex Fidelibus eliguntur in Paschate communicare; videndum est quidnam ex iisdem, communicare posse concedatur: ut omnes comprehendit illud. *omnis utriusque sexus.*

De Eurgumenis.

Dubitat. ergo primò, an Eurgumenis communicatio; & consequenter, an sint in Paschate ad communicandum obligandi. Sanè Eurgumenis olim, propter delectationem negabatur communicatio: postea tamen concessa est, ut ex Concilio Arausicano primo can. 14. apud Valey de Euch. disp. 2. 1. c. 4. semper intellige, dummodo carnis quæ sita non absint, ut nimirum Eurgumenis: deperit, non sit periculum irreverentiæ, &c.

De Fautis, Stolidis, Sordis, Mutis, &c.

4. Dubitat secundò, an liceat semisensibus, omnino, & perpetuò amentibus nunquam, licet à Communionem, ut etiam stolidis: quales sunt Africanis, similesque debilem usum rationis habentibus: eo his non esse denegandam, si non sit periculum irreverentiæ. Ita S. Thom. 3. part. quest. 80. artic. 9. communicet. Idem censo de amentibus, quando aliquod lucis rationis intervallum. Sic Ioan. Sanchez.

flor. disp. 3. Idem de mutis & surdis, etiam à nativitate.
Sic Diana p. 6. tr. 6. ref. 7. tum quia hi solent esse perspicacioris ingenij: tum quia satis est, si mediocri rationis usu potiantur; ex Sanch. de mar. lib. 2. disp. 8. num. 12.
 Neque obstat prædictos omnes aliquando debiliore rationis usu pollere, quam polleant pueri ætates, v. g. quibus nonnulli, ut infra dicemus, communionem incedunt: non obstat, inquam, nam pro his est spes perfectioris iudicii, quo habito ab Eucharistia non excluduntur: at illis, cum non sperentur meliorandi, sequitur deneganda esset, quod non patitur pia mater Ecclesia. Semifatis, aliquando, non semper, ne ex frequentia concipiant irreverentiam, ut notat Ianuarius, p. 1. Ref. 17. Hi qui usum rationis habuerunt, quem deinde amiserunt, nec constat amississe in peccato mortali, non esse denegandam Eucharistiam in articulo mortis, immo & aliquoties extra illum piæ, & probabiliter, docet Villalobos in *manual. c. 4. n. 17.* præsertim si retinent reverentiam huic Sacramento debitam, luceque aliqua rationis, ut modo dixi, fruantur aliquando: quales plerumque sunt Religiosi, qui quavis in amentiam incidunt retinent feres semper bonos habitus.

Bauci in *sing. casu. 174.* ait amentibus ab infantia non esse dandam Eucharistiam, quia iudicandi sunt perinde acque infantes. Rectè. Ita enim docetur communiter. Verum ibid. addit apud Layman. de *Euch. c. 4. num. 4.* iis qui post usum rationis in amentiam inciderunt. Eucharistiam dandam esse dumtaxat in mortis articulo; citatque Conc. Arausican. & Cathag. quod refertur *causa. 26. c. 6. 7.* Sed in hoc textu, in quo est quidem sermo de sumpt. Euchar. solum habetur de re nostra. Amentibus etiam quæcumque pietatis sunt conferenda sunt: quare illud (dumtaxat in articulo mortis) vel de suo addidit Bauci, vel sumpsit ex Glossa ibidem marginali, id quod, ut vidisti, non approbat valde piæ Villalobos.

Hi omnes de quibus in hoc § locuti sumus, ita deum obligantur communicare in Paschate, sicuti pro iudicio, quod participant, sunt obligationis capaces. Debitur tercio de phreneticis, scilicet de iis, qui habuerunt usum rationis, instante tamen morte, amentes fiunt. Sed de his proprius locus est paulo post c. §. 9.

Dubatur quarto de pueris, de quibus iam subdo.

§. II. Postquam ad annos discretionis pervenerit.

Vbi, an Impuberes lubdantur legibus, & pœnis latis ab homine.

¶ Nantibus nostra hac ætate, non esse dandam Communionem, saltem ex tacito Ecclesie præcepto certum est.

Dubium ergo superest, de pueris usum rationis jam attingentibus. De quibus duplex est sententia: Prima dicentium majoris discretionis usum requiri, ut puer Communionem quam ut Sacramentaliter confiteatur. Ita Suarez, alique cit. à Ioan. Sanchez *mor. citando.* Ratio est, quia in dicto cap. *Omnis unusque*, præceptum confessionis fertur absolute, semel in anno confiteatur. Unde satis est communiter ætas inter septimum, & octavum annum quando incipit discretionis usus: at præceptum communionis fertur cum restrictione reverentiae, suscipiens reverenter Eucharistia Sacramentum. Quare requiritur (inquit hac sententia) ætas inter decimum, & decimumquartum, quando scilicet, secundum iudicium Confessoriorum, & multo maius parentum, qui melius filios norunt, æstimantur sufficienter discernere inter cibum, & cibum, &c.

6. Secunda sententia est dicentium eandem ætatem ad Communionem sufficere, quæ ad Confessionem: nempe aliquanto plus, quam septennium. Ita Ioan. Sanchez in *sel. disp. 16. Castrop. de legib. disput. 1. p. 24. §. 2. num. 7.* non enim minus debet puer pro confessione discernere, quia, qualisve debeat esse dolor peccati.

Part II.

totum, quanta sit offensa Dei, quo animo petenda venia, &c. quam pro Communionem, quid sit cibum ille, quæ quantæque devotio requiratur, & similia. Cum ergo ad illa cognoscenda satis sit ætas intra septem, & octo annos; eadem sufficere ad hæc.

Utraque sententia est probabilis: unde sequitur à te posse obligari puerum post septennium ad Communionem Paschalem, cum posteriore sententia: posse eximius, usque ad decennium, & aliquando plus, cum prior.

An pueri subiaceant legibus humanis, quoad culpam.

7. Sed jam hic solemne illud resolvendum est dubium, Sæ pueri qui ob perfectum rationis usum in utraque sententia possunt, debeant tamen sub reatu peccati mortalis, & sub pœnis ab Ecclesia inflatis ante pubertatem communicare. Hæc difficultas petit universales illas duas. Quæst. Primò, an ante pubertatem pueri subiaceant legibus humanis, quoad culpam. Secundo, an iisdem subiaceant, quoad pœnam: quas breviter discutere abs te non erit.

8. Quod ad primam: fuerant quidam, qui affirmarunt pueros, usque ad decimum quartum annum, & puellas, usque ad duodecimum compleros (tunc enim est terminus, in quo incipit pubertas, ante semper dicuntur impuberes) non teneri legibus humanis, etiam Ecclesiasticis, ne quoad culpam quidem: unde contra agendo, non peccare.

Nam propterea fortè Emmanuel Sæ in genuina antiqua impressione V. Confessio num. 3. in meo Codice impresso Venetiis 1601. apud Ioan. Bapt. Ciotum sub signo Aurora, sic habet. *Et si, quidam putant teneri ad confessionem, qui habet usum rationis, scilicet cum pudet malefacti, tamen Ecclesia non videtur obligare ante pubertatem.*

In hoc tamen Emanuelis dicto advertendum est, in emendatis novis impressionibus, addita fuisse aliqua verba satis restrictiva, in hunc modum: *Tamen Ecclesia non videtur obligare ante pubertatem, quoad pœnas non continentibus impositas.* Id quod est longe diversum à germano Emmanuelis dicto.

9. Præterea Henriquez lib. 8. de *Euch. c. 42. n. 4.* putat Ecclesie præceptis non obligari pueros statim, ac usum rationis habent: & lib. 3. de *excom. c. 49. n. 2. lit. N.* asserit dari his Medicinam, in die junij, licet habeant usum rationis. Quantum autem, ut obligentur expectandum sit, nequaquam decernit. Denique Sotus in 4. *dist. 12. q. 2. à 11.* favetque ex parte S. Antoninus 2. *p. tit. 9. c. 8. §. 6.* affirmat usque ad duodecimum annum non teneri pueros ullis Ecclesie præceptis; & consequenter, nec confessionis.

10. Vera tamen sententia docet pueros statim ac usum habent rationis; humanis, atque adeo Ecclesie legibus stringi, nisi fortè expressè eximantur: certe à præcepto jejuni, usque ad vigesimum primum completum, eximuntur. Ratio convincens est, quia puer eo ipso quod usum rationis participat est capax obligationis legis humanæ, sicuti est capax legis naturalis, & divinæ: ergo non est unde eximantur quando lex fertur pro omnibus nec ipsi excipiuntur. Ita communiter D. D. Salas, Suarez, Azor. alij, &c. quos citat & sequuntur Bonac. *disp. 1. de leg. q. 1. p. 6. n. 8.* Sanch. lib. 1. in *decal. c. 12. n. 6.* quæ expressè loquuntur de præcepto auditionis Missæ, de abstinentia à carnibus, de præcepto Confessionis annuæ. Et quidem de hac confessione videtur minus esse dubitandum: siquidem Canon, *Omni utriusque sexus*, videtur hos comprehendere, cum præcipiat, ut omnes Fideles, cum ad annos discretionis pervenerint, semel in anno confiteantur si sibi sint conscij peccati mortalis: at hi pueri ad annos discretionis pervenerunt, ut supponimus.

An pueri subiaceant legibus humanis quoad pœnas.

11. Quoad secundam, quæ est difficilior disputatio, & controversa magis, triplex est sententia.

G 3.

Prima